

ВЕЛИКИЙ РОМАН

Надія Гуменюк

ТА,
ЩО ЛАМАЄ
ВІТЕР

Харків
«ФОЛІО»
2025

Неможливо змінити все за одну ніч,
але одна ніч може змінити все.

Джон Андайк

1

— Ти куди, оглашенна?! Жити набридло?!

Провідниця в синій уніформі втискається широким задком у стінку тамбура, злякано піднімає руки, наче здається в полон божевільній пасажирці. Але та — нуль уваги на її пронизливий крик і благально здійснені долоні. Її цікавить лише мерехтливий прямокутник відчинених дверей, що ось-ось може зникнути. Провідниця хутко похоплюється й береться-таки показати, хто в цьому залізному домі на колесах хазяйка: чіпляється за валізу, якою її щойно так нахабно було відштовхнуто вбік, намагається затримати разом з нею і її власницю.

— Не, ви тіко погляньте! Навіть не вдягнулася. У самих майтках¹ вискочила! Та куди ж ти? Куди? Отямся, самашечка! Поїзд уже рушає! Та це ж і не твоя станція-а-а-а-а!.. Не твоя-а-а-а...

Останні слова наздоганяють Настю вже на платформі. Вона кидає на покоцану бетонку свою руду валізу та якись шостим чуттям уловлює, як поряд гепається ще один оглашений і «самашечий» — її власний страх. Ось він підстрибує, хапається за неї, упинається гострими пазурами в хребет, якраз поміж лопатками, міцно притискається до тіла, натужно дихтить і голосно цокотить зубами.

---

¹ *Майтки* — труси (полонізм).

— А бодай тобі! Відчепися, бридке жаховисько! Згинь! Тебе ніхто не запрошував до компанії!

Жаховисько ніби почуло її наказ: востаннє шкрябнуло по спині, відштовхнулося й скочило назад — просто в синю пазуху провідниці. Та навіть не помітила, тільки крутонула шиєю, ніби їй там засвербіло, провела рукою по грудях і поправила фірмовий комірець.

— Пардон, мадам перекотигрушко! Я тут ні з якого боку. Чесне слово! Він сам... — Настя торкнулася пальцями правого плеча, боляче вдареного під час термінової втечі з вагона.

Жінка, яка намагалася її зупинити, справді схожа на велику беру — вузькі плечі та непропорційно широкий низ, обтягнутий фірмовою спідницею, що, здається, ось-ось розійдеться по швах, лопне, випускаючи на волю розкішні принади своєї господині. На якусь мить ця соковита «перекотигрушка» зависає над залізничним полотном, ніби збирається випасти з тамбура й покотитися навздогін за дивною пасажиркою. Ні, не падає, не зіскакує, просто прибирає драбинку. Тільки-но встигла схвати той маленький залізничний трап, як за її плечима постає лисуватий чоловік у білій тенісці. Він нервово тупцяє і сердито тицяє в провідницю пальцем. Мабуть, якийсь цабе подорожнє, що явилось на крик, бо чого б це звичайний пасажир зривався посеред ночі з лежка й чіплявся до жінки при виконанні службових обов'язків, як п'яний міліціонер до стовпа.

Цабе Настю ніскілечки не цікавить. А ось інший, той, що приплюснув носом до вікна... Бр-р-р-р... Бодай він скапав, вивітрився, як пара з казана!

Вона помітила його ще в Києві. Та і як було не помітити, коли в який бік не повернулася б, на його очі наштовхувалася: біля каси, у залі очікування, на пероні, у вагоні. За вечір кілька разів зазірав у купе — «Вибачте, помилився

дверима» — і за мить устигав обмацати її чіпким поглядом з голови до п'ят. А коли перед сном ішла до купе від убиральні, несподівано відірвався від коридорного вікна, заусміхався, як до давньої приятельки:

— Здається, я тебе десь бачив, красунечко. Таке знайоме обличчя... «*Ой очі, очі, очі дівочі...*» Ми часом не земляки?

— Часом з квасом, а порою з водою... Ні. Це неможливо, — відштовхнула волохату руку, що безцеремонно потяглася до її плеча.

— Так-таки й неможливо? Чого б це? — округлив прозорі-сірі, мов льодяні кришталіки, очі. — Обоє їдемо в ті самі краї. Ти ж до Здолбунова?

— То й що? Я не тамтешня.

— У гості, значить. А звідкіля родом?

— З планети Альдебаран.

— А може, з Альфакози? Дуже вже ти бриклива. Ну-ну... Є таке прислів'я: ще прийде коза до воза сіно смикати. А от чи вдасться їй того запашного сінця насмикати й пожувати... Гм... Це вже — казала Настя, як удасться...

У грудях тенькнуло, ніби крижинка тріснула: що це — просто збіг, випадково підкинуте до теми прислів'я чи натяк на те, що йому не лише її обличчя знайоме, а й ім'я відоме? Дідько б тебе вхопив, льодоокий!

Хутко прослизнула до купе, зачинила двері й оперлася плечима на перегородку. Лягати перехотілося. Сиділа й дивилася в темряву, яку час від часу короткою чергою прострілюють пучки світла за вікном. Дивилася, доки повіки не обважніли. Та тільки-но вони зімкнулися — перед нею мама. Як завше, заклопотана, чимось стурбована, стривожена, здається, і налякана. Дивиться просто в очі, струшує борошно з долонь, воно хмариною здіймається в повітря, розсіюється, стає густою білою імлюю. Крізь ту борошняно-білу завісу вже

видно тільки шкарубкі жіночі руки: ліва гладить її по голові, а права піднята, ніби мама збирається перехреститися чи перехрестити Настю.

— Мамусю!.. Матусенько!.. Ріднесенька!..

Настя не може стримати сліз. Вони гарячими струмками течуть по обличчю, солоно зволожують губи, скапують на шию.

— Простіть мене!.. Простіть, мамо!.. Я не хотіла, щоб так вийшло...

Потягнулась до мами, хотіла її обійняти. Між ними стільки років розлуки, така глибока прірва невідомості. Й ось нарешті ця зустріч.

Мама гнівно насуплює брови, сердиться, рука, що тільки-но гладила Настю по голові, шарпає за сукню, указує то на валізу, то на двері, то на залізничне полотно за вікном. Настя не розуміє, що це означає. Зрештою до неї доходить: мама наказує втікати з потяга.

— Я не можу, мамо. Як я вискочу на ходу? Та й у мене квиток до...

— Зможеш!

— Я не знаю цієї місцевості.

— Твердь земна скрізь однакова.

Голос такий явний, такий реальний, ніби мама справді стоїть поруч. Настя зіпнула ротом повітря, розплющила очі. У темряві купе, простреленій пристанційними ліхтарями, хитнувся й зник жіночий силует. Тільки запах свіжозмеленого борошна лоскоче ніздрі. Господи, що це вона собі намарила? Проте тривога все наростає й наростає, серце стукотить так голосно й шалено, наче ось-ось вискочить із грудей. Кажуть, мамо уві сні попереджує про небезпеку. Настя вже не раз переконувалася, що це справді так. Мама завжди являлася в снах, щоб попередити, застерегти від біди. Треба

слухатися маму, треба слухатися... Чух-пах-пах... Чух-пах-пах... Чух-пах-пах...

Але коли це вона встигла задрімати? Навіть не прилягла ж — як сіла біля столика, так і сидить із рушничком і мильницею в руках. І ось — маєш тобі! Звідки це відчуття небезпеки? Від льодоокого. Звісно ж, від нього. Треба бути пильною, треба обдумати, як діяти далі.

Розсунула на віконці фірмові фіранки із зображенням старовинного замку, задивилася через вікно на поля й переліски, на села й містечка, що з'являлися та зникали, мов кольорові скельця в калейдоскопі, слухала, як навпроти солодко посопує уві сні дівчинка в рожевій піжамці з помаранчевими ведмедиками, як воркують на верхніх полицях молоді батьки маленької пасажирки. А тривога наростала й наростала, поки не перейшла в панічну атаку: цей чоловік посланий стежити за нею! Її розшукали й тепер переслідують! Що робити? Господи, що ж робити?! Як його позбутися? Як вона може втекти з потяга, що на всіх парах мчить крізь ніч?

«Зможеш!» — знову біля самого вуха.

Думай, думай, Насте!

Зупинка потяга на станції — три хвилини. Вона зірвалася з місця на третій. Десять секунд, щоб схопити валізу й вискочити з купе. Тридцять секунд, щоб добігти до виходу. Ще з десять, щоб подолати перепону — відштовхнути пишногозду мадам перекотигрушку в синій залізничній формі, яка вже збиралася зачиняти двері. І секунда на те, щоб зіскочити — просто в ніч, як сторч головою у воду.

Льодоокий, виявляється, також не спав, проте за нею не кинувся. Не готовий був до її такого несподіваного маршкідка чи й не збирався це робити? А може, він ніякий і не переслідувач, просто досвідчений спокусник, хтивий донжуанистий підстарок, ласий до молодих жінок, от і загравав,

хотів пофліртувати, записати в колекцію своїх «подвигів» ще одну наївну дурепочку... Може, і справді помилявся дверима купе, та й для безсоння мав свою причину... А вона... Страхопудка! Сама на себе страху-ляку напустила, сама собі нерви накрутила й вузлом зав'язала, аж мало не задихнулася під тією зав'язкою в душному вагоні. Ну й чого? Хтозна, хтозна...

На пероні виштовхнула з грудей важку грудку задухи, наче викинула кляп, ухопила ротом свіжого нічного повітря, попрощалася з маленьким жаховиськом із гострими кігтками й відчула себе метеликом, що тільки-но вирвався з тісного кокона на волю.

— Адью, альдебаранчику, — сказала, дивлячись на чоловічий силует за вагонним склом. — Ніде ти досі не бачив ні моїх очей, ані мене — вигадка це, фанаберія, такий собі хитромудрий гачечок. А рибка взяла й не клюнула. Ось так! І вдруге ти мене вже точно не побачиш. Ніколи!

Він так і стояв — по той бік вікна, приплюснутий до грубого запилюженого скла. Дивився на її самотню постать у коротких трикотажних спортивках (не майтки це, мадам провіднице, не майтки!), на ледь освітлений перон провінційної станції. Настя не бачила його очей, але відчувала погляд — він ковзав її тілом, як бридка волохата гусінь. Зрештою відірвала ту липучку від себе, жбурнула на рейки та зітхнула з полегшенням.

Потяг рушив. Чух-пах-пах, чух-пах-пах, чух-пах-пах... Хут-чі-ше, хут-чі-ше, хут-чі-ше... За мить велетенський дракон, сонно похрипуючи, погойдуючись і вигинаючись незграбним залізним тілом, уже відлетів від станції. Червоне око на його хвості ще трохи поблмало та зникло. Густа передсвітанкова темрява поглинула чудовисько, із задушливого черева якого вона щойно вирвалася.

Троє Настиних супутників, які також вийшли на цій зупинці, уже минули старенький будиночок із написом «Станція Полонне». Вочевидь, вони місцеві, тож вирішили не чекати ранку, добиратися додому пішки, хоч це, мабуть, неблизько, бо станція за містом.

Вона зайшла в приміщення. На порожніх дерев'яних лавках з облущеною фарбою та видряпаними «автографами» «Тут був Вася» і «Гая + Коля = любов» — нікогісінько. Навпроти вхідних дверей — рядочок квадратних залізних камер схову із чорними кружечками для набору шифрів. Поряд із ними, за дерев'яною стійкою, — маленька скляна вітрина з кількома пляшками горілки чи, найімовірніше, води, наливої замість неї для реклами, бо посудину зі спиртним буфетниця виставить лише вранці, коли заступить на денно-вечірню вахту. Чорнява жінка на мить прочинила дерев'яні дверцята маленької шпаківні-каси, захованої в кутку праворуч, глипнула на нічну прибулицю й відразу ж зачинилася. Вочевидь, касирка вирішила подивитися сон, перерваний появою пасажирського з Києва. Наступний, приміський, тут пройде аж за три години.

Настя подумала, що могла б тим досвітковим дизелем добратися до Шепетівки, а звідти ще одним поїхати далі. І раптом перед нею саянули дві колючі хитрі крижинки, напівприкриті світлими повіками. Він чекатиме її в Здолбунові. Звісно ж, чекатиме! Цей чоловік хитрий, дуже-дуже хитрий. Як він прислухався до неї біля каси на київському вокзалі! А потім чемно пропускав її до вагона, а заодно зазірав у квиток, коли його роздивлялася провідниця. Він знає і те, куди вона поїде далі, після Здолбунова. Отож контролюватиме кожен потяг із київського напрямку й зрештою дочекається. Йому ж нема куди поспішати, головне — вистежити, схопити її. Тому й був таким спокійним, коли вона дочасно вистригнула з вагона. «Ще прийде коза до воза сіно смикати»...

ЗМІСТ

Частина перша. Ніч дракона	3
Частина друга. Ранок феї	101
Частина третя. Романів день	187